Leto LXX | Štev. 156 a | V Ljubljani, v petek, 10. julija 1942-XX | Spedizione in abbonamento postale Poštnina plačana v gotovini | Prezzo — Cena L 0.80

Naročnina mesečno 18 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružnica: Novo mesto.

SLOVENEC

Abbonamenti: Mese 18 Lire; Estero, mese 20 Lire. Edizione domenica. anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti: 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001—4005.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Il Bollettino No 772

Elementi nemici costretti a ripiegare

Due sommergibili nemici affondati

Il Quartier Generale della forze armate comunica:

Nella zona di El Alamein, in seguito a combattimenti coronati da successo, reparti motocorazzati italiani e tedeschi hanno costretto elementi nemici a ripiegare con perdite e si sono assicurati il possesso di alcune importanti posizioni. L'aviazione ha attaccato con grosse formazioni, centri delle retrovie britanniche e ammassamenti di truppe e mezzi, causando all'avversario perdite notevoli.

Otto apparecchi della Raf sono precipitati a seguito di duelli con cacciatori dell'Asse.

Le basi di Micabba e Luka sono stati gli obiettivi di numerose azioni di bombardieri nostri e tedeschi: Nel cielo dell'Isola 10 velivoli venivano distrutti in combattimento. Un nostro aereo non é rientrato.

Nel Mediterraneo unità sottili ed aerei da ricognizione marittima, di scorta ad un convoglio, hanno tempestivamente localizzato due sommergibili nemici che sono stati successivamente affondati dalla torpediniera »Pegasoa al comando del Capitano di Corveta Francesco Acton .

Hudi boji zahodno od Dona

Severno in severozahodno od Orla se vedno bolj stiska obroč okoli obkoljenih sovražnih oddelkov — Ob angleški obali je bilo potopljenih šest parnikov

Berlin, 9. jul. Izvleček iz današnjega nemškega vojnega poročila:

Hudi boji se nadaljujejo zahodno od Dona. Bojev se udeležuje v močnih skupinah letalstvo, ki napada sovražne čete, skladišča in železnice.

Severno in severozahodno od Orla so bili odbiti sovražni napadi in nasprotnik je imel težke izgube .Uničenih je bilo 289 tankov. Obroč okoli obkoljenih sovražnih oddelkov se vedno bolj stiska.

Na odseku pri Volhovu je sovražnik napadel neko mostišče, pa je bil odbit in je izgubil 17 tankov.

Včeraj je bilo sestreljenih 45 sovjetskih letal proti izgubi 2 lastnih letal.

Od 23. junija do 6. julija so Sovjeti skupno izgubili 980 letal. Od teh je bilo sestreljenih v zračnih bitkah 837, protiletalsko topništvo je uničila 99 letal, 2 kopna vojska, ostala pa so bila uničena na tleh. Lastne izgube znašajo v tem času 89 letal.

V Egiptu je bil sovražnik vržen nazaj in je utrpel težke izgube.

Letalstvo je bombardiralo ponoči in podnevi letališča in pristaniške naprave na Malti. Angleži so izgubili 11 letal.

Angleška letala so preteklo noč bombardirala zahodno Nemčijo, predvsem stanovanjske četrti v Wilhelmhafenu. Trije angleški bombniki so bili sestreljeni.

Nemški hitri čolni so ob angleški obali napadli velik konvoj, potopili 6 ladij z 19.000 tonami, od teh sta bili dve petrolejski ladji. Poškodovana je bila še ena ladja, ki se je verjetno tudi potopila.

Od začetka vojne so Angleži zgubili doslej nad nemško obalo 400 letal.

◆

Stockholm, 9. julija. AS: Po poročilih iz Londona angleški listi odkrito priznavajo, da je položaj v Rusiji težak. Z zasedbo Voroneža, piše »Daily Mail«, so Nemci dosegli veliko zmago, ki bo lahko odločilnega pomena za izid bojev na vzhodu. Črta Moskva—Rostov—Kavkaz je pretrgana in vzdrževanje Timošenkove armade je postalo izredno težko in nevarno. Kar se tiče Egipta, pa so londonski listi mnenja, da se ni treba zazibati v sanje. »Times« piše: Odmor, ki je nastopil v puščavi, nikakor ni angleški uspeh, ampak strateški korak, ki ga je hotel nasprotnik, in ga ne ne smemo razlagati kot napoved za spremembo položaja, ki je še vedno resen.

Berlin, 9. julija. AS: S pristojnega vojaškega vira se je izvedelo, da sta na bojišču pri Voronežu samo dve nemški diviziji uničili 263 sovjetskih tankov. V letalskih bojih, ki so se odigravali pri zavzetju tega mesta, je bilo sestreljenih 35 sovražnih letal.

Berlin, 9. julija. AS. Po poročilih iz nemških pristojnih virov so nemške in zavezniške čete zlomile sovražne črte na nekem odseku donškega bojišča ter napredujejo globoko proti jugovzhodu. Zasedenih je bilo mnogo višin, na katerih se je sovražnik utrdil, kakor tudi določeno število manjših mest in vasi. »Zwölf Uhr Blatt« poudarja, da se nemške in zavezniške čete danes nahajajo že 900 km vzhodno od bivše poljske meje in 1100 km daleč od krajev, kjer so lani pričele napad. Težak sovjetski položaj se vidi iz Timošenkovih povelj, kjer zahteva, da se je treba za vsako ceno izogniti obkolitvi. Berlinski list piše, da je Timošenkova armada zelo ogrožena ob boku od nemških in zavezniških sil in je v veliki nevarnosti, da bo odrezana od severnih sovjetskih armad.

Berlin, 9. julija. AS. Zadnjo noč so angleška letala spuščala razdiralne in zažigalne bombe na nemško obalo. Škoda je nastala v stanovanjskih četrtih mest Wesermünde in Wilhelmshafen. Po sedanjih poročilih so bili zbiti trije angleški bombniki.

Berlin, 9. julija. AS. Na severnem odseku vzhodnega bojišča so bili včeraj napadi nemškega letalstva naperjeni na sovražne postojanke jugovzhodno od Ilmenskega jezera. Sovjetska pehota, ki se je utrdila ob jezeru v hišah, spremenjenih v majhne utrdbice, je pretrpela velike izgube.

Minister Riccardi v Berlinu

Berlin, 9. jul. AS. Italijanski minister za izmenjavo in valute Riccardi je včeraj zjutraj dopotoval v Berlin in sicer na povabilo nemške vlade. Ministra spremljao visoki uradniki. Na Anhaltski postaji v Berlinu ga je sprejel nemški minister za gospodarstvo dr. Funk, italijanski poslanik v Berlinu Alfieri, minister dr. Clodius in druge osebnosti. Vojaške časti mu je izkazala stotnija Hitlerjeve telesne straže.

Med bivanjem v Berlinu bo minister Riccardi izmnejal z nemškim ministrom dr. Funkom poglede na razna gospodarska vprašanja.

Že včeraj je Eksc. Riccardi imel z njim ter z drugimi nemškimi osebnostmi obširne pogovore o vprašnjih, ki zanimajo gospodarstvo obeh prijateljskih in zavezniških držav.

Po sprejemu, ki ga je priredil nemški minister za gospodarstvo gostu na čast, se je minister Riccardi ustavil v poslopju italijanskega poslaništva, nato pa obiskal fašistovski dom v Berlinu, kjer so ga sprejele tople manifestacije na Ducejev naslov.

Sovražnik prisiljen k umiku

Torpedovka »Pegaso« potopila dve angleški podmornici

Vojno poročilo št. 772

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Na bojišču pri El Alameinu so italijanski in nemški motorizirani oddelki po bitkah, kronanih z uspehom, prisilili sovražnika k umiku z izgubami ter so si zagotovili posest nekaterih važnih postojank. Letalstvo je v velikih formacijah napadlo središče v angleškem zaledju ter zbirališča čet in vozil in je zadalo nasprotniku znatne izgube.

Osem angleških letal je bilo uničenih v dvobojih z osnimi lovci.

Oporišči Micabba in Luka sta bili cilj številnih napadov naših in nemških bombnikov: na nebu nad otokom je bilo v boju uničenih deset letal. Eno naše letalo se ni vrnilo.

V Sredozemlju so lahke pomorske edinice ter ogledna pomorska letala, ki so spremljala neko ladijsko spremstvo, ugodno omejila na neko mesto dve sovražni podmornici, ki ju je nato drugo za drugo potopila torpedovka »Pegaso« pod poveljstvom korvetnega kapitana Francesca Actona.

Rim, 9. julija. AS: Posebni »Messaggerov« dopisnik iz Severne Afrike poroča, da je včeraj skupina 12 italijanskih lovcev »Macchi 202« prestregla sovražno skupino 20 »Bostonov« v spremstvu 40 lovcev vrste »Curtiss P 40«, »Hurricane« in »Spitfire«. Med letalskimi boji so italijanski lovci brez lastnih izgub sestrelili štiri »Curtisse« in en »Boston«. Verjetno sta morali pristati še dve drugi angleški letali. Boji so se odigravali v veliki višini in italijanska letala so prisilila sovražno skupino, da se je morala spustiti iz višine 600 metrov nizko nad zemljo.

Po smrti predsednika turške vlade

Za začasnega naslednika je imenovan notranji minister - Politika turške vlade ostane neizpremenjena

Carigrad, 8. julija. AS. Nenadna smrt turškega ministrskega predsednika dr. Refika Sajdama je prišla popolnoma nepričakovano in je povsod povzročila globok vtis. Pokojni Sajmad je bil prav zadnje dni svojega bivanja v Carigradu posebno delaven in je v torek prisostvoval konferenci, ki je trajala celih 10 ur.

Kakor javljajo iz Ankare, je predsednik turške republike Ineni pozval notranjega ministra Šikrija Tuzerja, da prevzame začasno vodstvo poslov ministrskega predsednika. Svoječasno so kot možnega naslednika pokojnega Refika Sajdama smatrali sedanjega zunanjega ministra Saradzogla, v katerega je imel pokojnik posebno zaupanje.

Carigrad, 9. julija. AS. Vsi turški listi objavljajo ob priliki smrti predsednika vlade Refika Sajdama, poročila o globokem vtisu in žalovanju vsega turškega naroda, ki je zelo visoko cenil pokojnika ne le zaradi njegovega dela, ki je bilo posvečeno samo domovini, temveč tudi zaradi njegove osebne poštenosti. Predsednik vlade je pred kakim tednom prišel v Carigrad, kjer se je v razgovorih z lokalnimi oblastmi zanimal zlasti za oskrbo mesta. Še predvčerajšnjim popoldne se je napotil v vilajet, kjer je imel daljši razgovor z valijem.

Truplo pokojnika bo prepeljano v Ankaro. V političnih krogih izražajo mnenje, da smrt pokojnega predsednika vlade ne bo imela posledic za turško notranjo in zunanjo politiko, kajti za kontinuiteto te politike jamči predsednik republike Izmet Ineni.

Carigrad, 9. julija. AS. Truplo predsednika vlade Refika Saidama je bilo položeno v neko dvorano v mestni bolnišnici, kjer ga bodo balzamirali. Jutri bodo truplo prepeljali v Ankaro, kjer bo slovesen pogreb. Turške osebnosti in člani diplomatskega zbora so se podpisali v sožalni knjigi, ki se nahaja pri vratarju v bolnišnici.

*

Dr. Refik Sajdam je bil rojen l. 1881 v Carigradu. Po končanih medicinskih študijah na carigrajski univerzi je odpotoval v Nemčijo, da bi se še bolj izobrazil v svoji stroki. Kot zdravnik in pozneje kot profesor za notranje bolezni si je pridobil v Turčiji velik sloves. Ministrski predsednik Mustafa Izmet paša, kasnejši Izmet Ineni, ga je pozval v vlado kot ministra za zdravstvo in socialno skrbstvo. Kot tak si je pridobil velike zasluge v delu za zdravstveno povzdigo prebivalstva v Turčiji. Ko je sestavil v oktobru l. 1937 vlado Celal Bajar, je izstopil iz vlade kot njen najstarejši član, ostal pa je še nadalje v parlamentu kot poslanec Carigrada. V drugi vladi Celala Bajarja je prevzel notranje ministrstvo. Ko je Celal Bajar odstopil po sklepu velike narodne skupščine, mu je dne 25. januarja l. 1939 predsednik republike Izmet Ineni poveril sestavo vlade, ki se mu je posrečila še istega dne. Na čelu vlade je ostal do svoje nenadne smrti.

Spor v vafdistični stranki

Rim, 9. julija. AS. Reuterjevo poročilo iz Kaira pravi, da je nenadoma prišlo do močnega razdora v vafdistični stranki. Prva posledica je bila, da je Ahamed Bada paša odstopil kot generalni tajnik stranke, kar je bil 15 let. Dvakrat je bil finančni minister in do zadnjega desna roka ministrskega predsednika Nahas paše. Razlogi za odstop so navedeni v poročilu, objavljenem po dolgi seji izvršnega odbora vafdistične stranke, v katerem je rečeno, da je Ahamed paša obtožil voditelje in mnoge člane stranke, da so zanemarjali svoje dolžnosti. Odstopila je tudi neka druga visoka osebnost te stranke.

Ponesrečen angleški poskus

Stockholm, 9. julija. AS. Poskus angleškega laburističnega predstavnika Waterja Citrineja, ustvariti tesno sodelovanje med angleškim, ameriškim in sovjetskim gibanjem, je po poročilih, ki so včeraj prispela iz Washingtona, dokončno propadel. Propad je povzročila ameriška delavska zveza, ki ni marala priznati sovjetskih delavskih organizacij za enakopravne organizacije »svobodnega delavskega gibanja«. Na ameriški strani so izdelali zato svoje predloge in jih po Citrinovem posredovanju sporočili Moskvi, toda te predloge je Moskva odbila.

Nemški tisk o novih zmagah

Berlin, 9. julija. AS. Razlagajoč včerajšnje nemško vojno poročilo, berlinski tisk omenja predvsem nov uspeh podmornic, ki so potopile še štiri parnike iz velike spremljave, namenjene v Arhangelsk. Zbežalo je torej komaj 6 ladij, vendar pa še ni gotovo, če bodo te ladje prispele na določeno mesto in če se tudi te ne bodo pridružile onim 32 ladjam, ki počivajo na dnu Severnega Ledenega morja. Značilen je molk Londona in Washingtona: Propagandisti so le rekli, da na pristojnih mestih še niso zavzeli nikakršnega stališča do teh potopitev. Toda prej ali slej bodo morali priznati vsaj del strahovitih izgub. Sicer pa piše »Deutsche Allgeneine Zeitung«: izgube ostanejo, naj so priznane ali ne in prvi, ki jih bodo lahko ugotovili, so Sovjeti v Arhangelsku, ki bodo od prijavljenih 38 ladij zagledali morda par ladij. Manj molčeči so angleški propagandisti o vojaškem položaju na vzhodu. Sicer pa bi bil po točnih izjavah samega glasila sovjetske armade »Rdeča zvezda« vsak molk smešen. »Rdeča zvezda« je pisala, da se bliža padec Voroneža ter da je položaj pri Donu zelo kritičen. Tolažijo se le z zagotovitvami, da so Sovjeti brez dvoma ogroženi, toda doslej se jim je vedno posrečilo umakniti se na »nove postojanke«. Ameriški list »Washington Post« je zahteval z močnim glasom, naj končno pade odločitev o ustanovitvi drugega bojišča, ki je edini način, s katerim se lahko prepreči zlom na že obstoječih frontah.

Glasilo SS »Schwarze Korps« pa piše: Vsakdo nestrpno gleda na tedne, v katerih potekajo borbe, na kvadratne kilometre novega ozemlja, na imena zasedenih mest ter na število ujetnikov in plena. Kakor je znano, ima sovražnik veliko prednost, to je neskončni prostor. Ta prostor izključuje možnost operacij, kakor so bile v Franciji, na Balkanu in v Afriki, ki so uničile nasprotnika z enim udarcem. Najbolj gigantska napredovanja so v bitki na vzhodu le delna, ker ima sovražnik še vedno novo zemljišče za umik, nove človeške rezerve. Zato ga je treba zmleti kos za kosom; uničevati mu vojno gradivo, iztrgovati mu industrijska središča in vire surovin ter uničevati življenjske žile njegovega gospodarstva. List zaključuje: Tudi to leto bodo nemške in zavezniške armade zadale sovražniku nove težke izgube, znova ga bodo bile ter ga bodo napadale, dokler ne bo dokončno pregnana vsakršna nevarnost od vzhoda za Evropo in Nemčijo.

Klin med ruskimi severnimi in južnimi armadami

Ženeva, 9. julija. AS. List »Gazzetta de Lausanne« poroča v svojem poročilu o položaju na vzhodnem bojišču, da prehaja četverokot med Kurskom, Voronežem, Harkovom in Rostovom pod nemško kontrolo. Rusija je razdeljena v dva dela, ki nimata več možnosti na medsebojno zvezo in Kavkaz ne bo več mogel dobiti potrebnih okrepitev iz južne in srednje Rusije, pa tudi ne bo mogel dajati petroleja sovjetski motorizirani vojski. »Suisse« pripominja, da v nasprotju z zatrjevanjem londonske propagande ruski napadi niso mogli spremeniti uresničenja načrtov nemškega glavnega poveljstva, ki je v ugodnem trenutku prešlo v napad na celem bojišču od Petrograda do Črnega morja. V času, ko se začenja na vzhodu velika bitka, je zanimivo vprašanje, ali bodo zavezniki pomagali Rusiji z ustanovitvijo drugega bojišča, o katerem se je toliko govorilo.

Ameriška sodba o vojni v Evropi

Stockholm, 9. julija. AS. Dopisnik lista »Svenska Dagbladet«, ki se nahaja z drugimi švedskimi časnikarji v Združenih državah, je objavil v svojem listu zanimiva ameriška mnenja o sedanji vojni. Severoamerikanci so skoraj vsi prepričani, da bodo vojni dogodki poletja odločilno vplivali na izid vojne. Večina vojaških in političnih opazovalcev sodi, da je položaj na evropskih bojiščih težak. Vsi se jeze nad angleško strategijo. V Ameriki pa javnost vedno težje prenaša omejitve in gospodarski krogi izjavljajo, da so se zadnja dva meseca cene zelo povišale.

Hitler obiskal danske prostovoljce

Kopenhagen, 9. julija. AS: »Foedrelandet« prinaša zanimiv dopis o Hitlerjevem obisku pri danskem prostovoljskem zboru na vzhodnem bojišču. Hitler je bil zelo dobre volje in se je 22 minut zadržal v prisrčnem razgovoru z vsemi legionarji, spraševajoč jih o njihovih družinah in podobno. Rekel je, da je zelo zadovoljen s pogumom in junaštvom pridnih danskih prostovoljcev.

Obsojeni vohuni v Bolgariji

Sofija, 9. jul. AS. Vrhovno bolgarsko kasacijsko sodišče je potrdilo sodbo prizivnega sodišča v Ruščuku, ki je obsodilo na smrt z obešenjem znanega zarotnika in atentatorja Ant. Trudkina. Na isto kazen je bil obsojen njegov pajdaš Peter Petrov. Trudkinovo ženo so obsodili na dosmrtno težko ječo, obtoženca Najdenova in Marinova pa vsakega na deset let težke ječe. Vsi so bili obtoženi vohunstva na korist Sovjetske Rusije.

Vloga političnih komisarjev v rdeči armadi

Politični komisarji ovirajo povelja in povzročajo zmešnjavo

Berlin, 9. julija. AS. Vojaški sodelavec lista »Völkischer Beobachter« je objavil članek o moskovskem nauku za vodstvo vojne, primerjajoč nova teoretična načela s praktičnimi uspehi, ki naj bi jih rodila.

Teden dni po začetku sovražnosti na vzhodnem bojišču, t. je 30. junija 1941, so na skupščini vrhovnega sovjeta sklenili ustanoviti »Izredni osrednji odbor za obrambo« z obširnimi pooblastili. Praktični pomen tega vrhovnega strankinega organa je bil po piščevem mnenju ustanoviti nadzorstvo stranke nad vojsko. Tako je nastala osovražena podoba političnega komisarja v vojni, ki je v statutu osrednjega odbora označen kot »duhovni vodja čet, oče in duša polka«. Potem navaja pisec žalostne uspehe teh poskusov voditeljev rdeče armade, poskusov, ki naj bi bili po želji Kremlja hrbtenica sovjetske armade, zatem pa na kratko preide na način, kako se je ta ustanova praktično uveljavljala: vsako povelje, ki je bilo izdano vojskujočim se edinicam, je moral odobriti poveljnik teh edinic kakor tudi politični komisar in politični komisar ima tudi nalogo paziti, da so povelja vojaškega poveljnika strogo v skladu z izdanimi navodili. Politični komisar ni podrejen vojaškemu poveljniku, četudi ima ta višji čin, marveč izključno komisarju z višjo oblastjo, ki odgovarja neposredno skupščini centralnega odbora. Nadzorstva in višja nadzorstva ovirajo povelja in taktične premike ter povzročajo nepopisljivo zmešnjavo.

Visoki komisar z gauleiterjem dr. Reinerjem in drugimi oblastniki pregleduje oddelke nacistične stranke v Celovcu.

Ustanovitev kraljeve gimnazije v Ljubljani

»Službeni list« z dne 8. julija prinaša v 54. kosu Kraljevsko odločbo z dne 17. avgusta 1941-XIX, s katero se ustanavlja v Ljubljani Kr. gimnazija.

VIKTOR EMANUEL

po milosti božji in narodni volji Kralj Italije in Albanije, Cesar Abesinije

Glede na kr. uredbo z dne 6. maja 1923-I št. 1054, glede na kr. uredbo z dne 6. junija 1925-III št. 1084, glede na kr. ukaz z dne 3. avgusta 1931-IX št. 1069, glede na kr. ukaz z dne 4. oktobra 1934-XII št. 1745 in na predlog Našega ministra državnega tajnika za narodno vzgojo sporazumno z ministrom za finance,

Smo sklenili in odločamo:

Ustanavlja se Kr. gimnazija v občini Ljubljana s pričetkom na dan 1. oktobra 1941-XIX. Imela bo popolna nižji in višji tečaj z osebnim staležem kakor sledi: 1 mesto ravnatelja 2. kategorije z učno obveznostjo, 4 redna profesorska mesta A, 3 redna profesorska mesta B, ob razrednem nadomestovanju po členu 25. zakona z dne 1. julija 1940 št. 899, 1 mesto šolskega sluge.

Predlagajočemu ministru se naroča izvršitev te odločbe, ki se mora predložiti Vrhovnemu računskemu dvoru radi vpisa.

Dano v Sant'Anna di Valdieri dne 17. avgusta 1941-XIX.

VIKTOR EMANUEL

Bottai — Di Revel

Uradni razglasi

Cene za tipizirano obutev

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino, na podstavi čl. 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291, glede na svojo odredbo z dne 9. maja 1941-XIX št. 17 in smatrajoč za potrebno, da se določijo cene za tipizirano obutev, izdelano v pokrajini ali uvoženo vanjo,

odreja:

Člen 1. Maksimalne cene za tipizirano obutev, ki se uvaža v Ljubljansko pokrajino iz drugih pokrajin Kraljevine, se določajo v spodaj navedeni višini. K cenam, določenim za prodajo na drobno, se smejo prišteti še: a) stroški carinjenja, b) eventualno dejansko plačani davek na poslovni promet, c) dejansko plačana mestna trošarina.

1. Nizki čevlji brez podloge za ženske. Nadplati iz goveje ali konjske kože ali skorje ali jesenovine, strojene rastlinsko ali rudninsko. Podplati leseni. Maksimalna prodajna cena pri proizvajalcu: za nizke ženske čevlje, par 15 lir. Maksimalna cena v prodaji na drobno: za nizke ženske čevlje, par 23 lir.

2. Civilni čevlji za ženske: Vrsta A. Nadplati iz klobučevine ali iz dvojne ali podložene tkanine. Podplati leseni, iz gume, regenerirane gume, sintetične smole ali druge primerne tvarine, opetje in oprstje iz trde lepenke ali s celuloidom ali katranom prepojene tkanine ali podobne tvarine. Maksimalna prodajna cena pri proizvajalcu, za par 120 lir. Maksimalna cena v prodaji na drobno, za par 160 lir. — Vrsta B. Nadplati iz nepodložene tkanine; opetje, oprstje in podplati kakor pri vrsti A. Maksimalna prodajna cena pri proizvajalcu, za par 100 lir. Maksimalna cena v prodaji na drobno, za par 134 lir. — Vrsta C. Nadplati iz dermoidov ali kožnih odpadkov, ki se ne morejo drugače uporabiti, ali iz druge tvarine. Podplati kakor pri vrsti A. Maksimalna prodajna cena pri proizvajalcu, zar par 50 lir. Maksimalna cena v prodaji na drobno, za par 67 lir.

3. Deški čevlji vrste A, B, C — kakor zgoraj opisane.

Maksimalna cena pri proizvajalcu

Velikost:	Vrsta A	Vrsta B	Vrsta C
št. 36—38	L. 90.—	72.—	42.—
št. 33—35	L. 80.—	65.—	38.—
št. 30—32	L. 72.—	59.—	34.—
št. 27—29	L. 65.—	53.—	31.—
št. 24—26	L. 59.—	48.—	29.—

Maksimalna cena v prodaji na drobno

Velikost:	Vrsta A	Vrsta B	Vrsta C
št. 36—38	L. 120.—	96.—	56.—
št. 33—35	L. 106.—	87.—	51.—
št. 30—32	L. 96.—	79.—	45.—
št. 27—29	L. 87.—	71.—	42.—
št. 24—26	L. 80.—	66.—	39.—

V ojačenje podplatov pri vseh vrstah ženskih in deških čevljev je dovoljena uporaba podplatnikov iz usnja ali nadomestkov za usnje v površini največ po 0.15 dm².

4. Otroški čevlji enotne vrste D. a) Nadplati iz kože, podplati iz nadomestkov za usnje ali iz tankega usnja ali iz primernih usnjenih koščkov ali skorje.

Prva cena je maksimalna pri proizvajalcu, druga v oklepaju pa maksimalna v prodaji na drobno.

Št. 21—23 za par L. 33.— (L. 45.—), št. 18—20 za par L. 26.— (L. 37.—), št. 16—17 za par L. 20.— (L. 30.—).

b) Nadplati iz tkanin, podplati iz gume ali regenerirane gume:

Prva cena je maksimalna pri proizvajalcu, druga v oklepaju pa maksimalna v prodaji na drobno.

Št. 21—23 za par L. 26.— (L. 35.—), št. 18—20 az par L. 23.— (L. 32.—), št. 16—17 za par L. 19.— (L. 28.—).

5. Telovadni čevlji za ženske in otroke. Nadplati iz tkanine s podplati iz regenerirane gume:

Prva cena je maksimalna pri proizvajalcu, druga v oklepaju pa maksimalna v prodaji na drobno.

Za ženske, za par L. 45.— (L. 61.—), za otroke: št. 36—38 za par L. 40.— (L. 54.), št. 33—35 za par L. 36.— (L. 49.—), št. 30—32 za par L. 32.— (L. 43), št. 27—29 za par L. 29.— (L. 40.—), št. 24—26 za par L. 27.— (L. 37.—).

6. Coklje, lesene, za ženske in otroke, z enim samim preprostim kožnatim, tkaninskim ali drugačnim jermenom. Maksimalna cena pri proizvajalcu za par L. 22.—. Maksimalna cena v prodaji na drobno za par L. 32.—.

7. Copate za ženske, pri katerih se niso uporabili podplatno usnje, regenerirana guma ali kože vobče. Maksimalna cena pri proizvajalcu za par L. 33.—. Maksimalna cena v prodaji na drobno za par L. 45.—.

8. Copate za dečke in otroke kakor zgoraj opisane. Maksimalna cena pri proizvajalcu za par L. 20. Maksimalna cena v prodaji na drobno za par L. 30. Na vseh spredaj navedenih vrstah obutve mora biti vtisnjena na zunanji in notranji strani označba vrste, cene in tvrdke proizvajalca.

Člen 2. Vsa civilna obutev, moška, ženska, deška in otroška, naj bo izdelana kakor koli iz usnja ali druge tvarine, je racionirana. Odnosno število točk za vsako vrsto obutve je določeno posebej. Iz racioniranja so izvzete popolnoma lesene coklje z enim samim jermenom iz usnja ali s trakom iz tkanine ali drugega blaga v sredini, da se z njim pritrdijo na noge. Iz racioniranja so izvzete tudi copate, ki morajo biti izdelane brez usnjenih podplatov in brez uporabe nadomestkov za usnje ali regenerirane gume ter kožnih izdelkov vobče.

Člen 3. Tvrdke, ki proizvajajo ali prodajajo obutev, morajo voditi posebno prejemno in oddajno knjigo. Pod »prejemki« je vpisati najprej vse zaloge na skladišču na dan objave te naredbe. Pozneje izdelana obutev se vpisuje tisti dan. Pod »oddajo« je treba vpisovati obutev, ki se odpošilja ali izroča, in sicer še istega dne.

Člen 4. Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo upravno po postopku iz naredbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 z zaporom do dveh mesecev ali v denarju do 5000 lir. Izreči se sme tudi začasni ali predlagati trajni odvzem obrtne pravice.

Člen 5. Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

*

Službeni list z dne 8. julija prinaša v 54. kosu tudi »Spremembo tarife za pobiranje žigovine in ostalih pristojbin za mere in dragocene kovine«, ki jo je odredil Eksc. Vis. Komisar. Priobčili jo bomo prihodnjič.

Predpisi o porazdeljevanju tekstilnih izdelkov, obutve in oblačilnih predmetov

Dodatno k okrožnici Visokega Komisariata z dne 20. V. 1942-XX, VIII. No. 30/154/1942-XX se sporoča, da je medsebojni prenos netipiziranega tekstilnega blaga med grosisti in medsebojni prenos med detajlisti dovoljen pod pogojem, da trgovec dejansko opusti svoje poslovanje, položi v občinskem uradu svojo obrtnico in proda izdelke po lastnih nabavnih cenah, zaračunajoč si kvečjemu prevozne stroške do svojega skladišča.

Ponekod imajo dobavitelji navado, da pošiljajo svojim odjemalcem detajlistom blago po »kurirjih« (slih), dostavljajoč jim blago sproti v manjših partijah proti odvzemu ene same nabavnice za vse partije.

Ta način dobavljanja je rodil neprilike tudi v pogledu nadziranja.

Zato se odreja, da si morajo dobavitelji, ki se še žele posluževati tega dostavljalnega načina, priskrbeti matično knjigo, vidirano pa sindikatni organizaciji, ki bo vsebovala vpise po predpisanem formularju.

Tvrdke, ki se bodo posluževale tega dostavljalnega sredstva, naj predajajo kurirju matične drugopise, matične prvopise pa morajo hraniti tudi potem, ko so knjigo izčrpale.

Nadaljevanje podlistka »Dunajski kongres« bo v jutrišnji številki.

Leto 1894 – eno najpomembnejših za Novo mesto

Nekdanje »Dolenjske novice«, ki so takrat vestno zapisovale vse pomembne dogodke novomeškega življenja, so v svoji številki od dne 15. januarja 1894 zabeležile veselo novico, da je zadoščeno eni najbolj perečih potreb in izpolnjena ena najprisrčnejših želj: usmiljeni bratje v Kandiji so odprli bolnišnico, ki je z novim letom začela sprejemati bolnike. Bolniki so bili izročeni v oskrbo šestim usmiljenim bratom, ki so prišli iz Gradca skupaj z zdravnikom dr. Petrom Defranceschijem. Kakor danes, je tudi takrat bolnišnica sprejemala le moške bolnike in zato ni prav nič čudno, če so že takrat ob ustanovitvi moške bolnišnice Novomeščani izrekli željo, da bi dobili tudi žensko bolnišnico. Ta želja pa se jim je seveda izpolnila šele po mnogih letih čakanja in prosjačenja. Oskrba v bolnišnici je takrat bila brezplačna, odnosno so bolniki prostovoljno prispevali po svojih premoženjskih razmerah v blagu ali v denarju takoj ob sprejemu v bolnišnico ali pa ob priliki, ko jih je na domu obiskal usmiljeni brat. Le kdor je hotel imeti posebno sobo, torej kdor je hotel biti »razrednik«, je moral plačevati po številu dni, prebitih v bolnišnici, vendar, kakor pravijo »Novice«, manj kakor po vseh ostalih bolnišnicah. Rednih dohodkov je nova bolnišnica imela torej malo in je zato povsem razumljivo, da je bila navezana na milodare in da si je morala zbiranje milodarov dobro organizirati, če je hotela oskrbo bolnikov ohraniti na primerni višini. Vlada je kandijskim usmiljenim bratom dovolila, da smejo milodare za svojo bolnišnico zbirati po vsej Kranjski, pomagati pa so jim hoteli mestni faktorji tudi na ta način, da so pozvali vse dolenjske občine, naj vsako leto v svojih proračunih določijo posebne zneske za kandijsko bolnišnico. Ta poziv je bil pač upravičen, ker so občine do ustanovitve kandijske bolnišnice morale bolnike pošiljati v deželno bolnišnico v Ljubljani, kateri so morale plačevati bolniške stroške, v Kandiji pa so se njihovi bolniki zdravili zastonj.

Le pet mesecev je bilo Novomeščanom treba čakati, pa so mogli z velikanskim veseljem pozdraviti še veliko bolj pomemben dogodek. V svoji številki od 1. junija so »Dolenjske novice« na prvi strani objavile znamenito poročilo pod naslovom: »Imamo jo, dolenjsko železnico!«, katere prvi stavek se glasi: »Včeraj nekako ob pol ene je prižvižgal tiho in slovesno vlak, ki nam jo je otvoril; danes se začne redna vožnja.« Kako pomemben in usoden za ves poznejši mestni razvoj je bil ta dogodek za mesto, ki je bilo že takrat pomembno središče Dolenjske in ki je bilo do takrat še povsem odrezano od ostalih središč in od novodobnih prometnih zvez, ni treba posebej poudarjati. Zato je pa tudi povsem razumljivo, da so se Novomeščani na ta slovesni dogodek temeljito pripravili in mu dali ves sijaj ter z vsemi častmi sprejeli odlične goste, med katerimi so bili vitez Wittek, sekcijski načelnik v dunajskem trgovskem ministrstvu, predsednik dunajskih železniških uradov vitez Bilinski, knez Auersperg, od ljubljanske deželne vlade predsednik baron Hein, od deželnega zastopa Detela, Murnik, dr. Papež, dr. Vošnjak, poslanci Kersnik, Kušar, Langer, Pfeifer, Povše, baron Švegelj, »oče dolenjskih železnic« Šuklje, Svetec in Tavčar. Došle odličnike je po prihodu prvega vlaka pozdravil mestni župan, nakar so se z vlakom odpeljali v Stražo. Po vrnitvi iz Straže so Novomeščani goste presenetili z drugim sprejemom, ki se je vršil pred Škabernetovo hišo, kjer so se zbrale vse organizacije, ki jih je mesto takrat premoglo. Po sprejemu so se gostje podali na ogled kmetijske šole na Grmu, nato pa k slovesnem kosilu, ki je bilo prirejeno na železniški postaji. Poročevalec »Novic« v svojem poročilu trdi, da je ob tem dogodku mesto imelo istinito slavnostno obleko.

V isti številki »Novic« čitamo o nadaljnji pridobitvi Novega mesta, ki jo je zahtevalo takratno novomeško gospodarsko življenje. Dne 1. maja tistega leta je bila namreč v Novem mestu ustanovljena Mestna hranilnica. »Novice« poročajo, da se je ustanovitve udeležil cesarski komisar, celotni občinski odbor in hranilnični upravni odbor. Prvo, precej izdatno vlogo je vložil Anton Vrtačič, »komandant uniformirane meščanske garde«.

Z železnico, bolnišnico in hranilnico se je Novo mesto približalo tistemu, čemur danes pravimo moderno mesto. Če zaradi popolnosti omenimo še poročila, ki so jih »Dolenjske novice« v tem letu objavljale o razpravah o pitni vodi, ki bi se naj napeljala iz stopiških vrelcev, kar je bilo izvršeno nekaj let pozneje, bo pač moral vsakdo priznati, da je to leto bilo za Novo mesto in njegov razvoj res eno najpomembnejših, kakršnih mesto ni imelo ne poprej, pa tudi pozneje ne več.

Bratoma Murgljema v spomin

Novo mesto, 8. julija.

Kakor je »Slovenec« že poročal, so komunistični partizani v Prečni ubili tudi dva zgledna kmečka fanta, skupaj z župnikom Komljancem brata Murglja. Oba, tako Tone kakor Lojze, sta bila čudovito svetla in poštena značaja, kakor jih pač premore poštena krščanska kmečka hiša. Zaradi svojega kremenitega značaja nista hotela popustiti na ljubo komunistom od svojega poštenja, zato so ju ti iz maščevanja zahrbtno umorili. S tem so si krivci nakopali na svojo vest dva grozna zločina. Kdo jima je mogel očitati kaj slabega? Vsa fara, vsak, kdor ju je poznal, more o njiju povedati, da sta bila nad vse poštena in do vsakega ljubezniva fanta. Ob delavnikih sta pridno delala na domačiji, ob nedeljah pa služila Bogu. To je bilo vse njuno življenje. Ni jima bilo za pijano veseljačenje po gostilnah, preresno sta pojmovala življenje. In prav zato sta morala umreti.

Mnogo izmed zapeljaniih je že spregledalo. Mnogi izmed onih, ki so še do nedavna sočustvovali s komunisti, so se zdaj spametovali in jim obrnili hrbet. Ljudje zdaj že dobro vedo, kdo vodi prav za prav vso morilsko akcijo in poznajo tudi glavne komunistične voditelje po imenu. Tako je dobro znano v novomeški okolici, da vodijo partizane pri njihovem pobijanju sledeči komunisti: brusač Pirkovič iz Št. Jerneja, ki je komandant 4. partizanskega bataljona; Vale Maks, trgovec iz Št. Jerneja, ki je komandant 2. čete 4. bataljona; Majcen Nace, ki je politični komisar 2. bataljona; Bradač, komandant 2. bataljona; že enkrat imenovani Silvan Klavšič iz Kamnika; Penko, nazvan tudi Prlek, ki je komandant 2. čete; Babič Lado, intendant pri 2. bataljonu; Papež Franc, ki opravlja službo Čeke; Potočar Stane, politični komisar 3. čete 2. bataljona; potem še Krištof Stane iz Mirne ter Bernot Ivko. Vse te razbojnike ljudstvo že dobro pozna, zato naj si ne delajo utvar, da bi mogli uiti roki pravice, ko se bo dajal obračun o njihovih zločinstvih.

Gospodarstvo

Pokrajinski svet in urad korporacij. Z dnem 6. julija je prenehala poslovati Trgovinsko industrijska zbornica v Ljubljani ter so njej poverjeni posli prešli na svet in pokrajinski Korporacijski urad, ki je začel poslovati z dnem 7. julija t. l.

Cene v Švici še vedno naraščajo. Od meseca avgusta 1939 do maja 1942 so cene na debelo v Švici narasle za 40.2%. Zlasti so narasle cene oblačilnih predmetov.

Ogrska žetev bo dobra. Po vseh poročilih, ki prihajajo z Ogrske, pričakujejo tam prav dobro žetev. Tako se je že začela žetev ogrščice in ječmena. Ječmen je vrgel prav dober pridelek, pač pa je ozimni bolj slabo odrezal. Koruza, krompir in oljne rastline bodo pa potrebovale še dežja, da se bodo mogle zadostno razviti. Nasadi tobaka prav dobro kažejo. V celoti obeta žetev dobro.

Letina v Srbiji. Ugodno vreme v mesecih maju in juniju je prav dobro vplivalo na razvoj vseh poljedelskih nasadov v Srbiji, tako da je upravičeno upanje, da bodo povsod dosegli lep pridelek. Tudi žito, ki je trpelo zaradi hude zime, se je deloma popravilo v ugodnem vremenu zadnjih mesecev. Sedaj se že začenja mlačev zgodnjih žit.

Ameriški državni dolg. Dne 30. junija letos je dosegel ameriški državni dolg 76.990 milijonov dolarjev. Izdatki so znašali v pretklem finančnem letu 1941-1942 32.500 milij. dolarjev, od tega samo za vojne stroške 26 milijard dolarjev. Državni dohodki so znašali samo 12.800 milij., tako da znaša deficit 19.700 milij. dolarjev. Zaradi tega je finančni minister naznanil, da je nujno potrebno uvesti nove davke.

Šport

Atleti I. divizije

Italijanski atleti I. divizije so imeli v nedeljo tri pomembnejše prireditve, s katerih objavljamo v naslednjem nekaj izidov.

Milan: tek na 200 m: Filiput (Goriziana) 23.1sep.; tek na 800 m: Gandolfi (Pavia) 1:59.3 min.; skok v višino: Russian (Goriziana) 1.80 m; skok v daljino: Migliani (Novara) 6.61 m.

Napoli: skok s palico: 3.20 m Sannico, Napoli; višina: 1.70 m Pittalgua, Rim; met kopja: 51.68 m Di Salvi, Napoli; tek na 5000 m: 15:34.2 min Constantino, Napoli.

Firenca: skok s palico: Montrucchio (Spezia) 3.50 m; skok v daljino: Vivarelli (Cosimini Grosseto) 6.53 m; tek na 200 m: Vettori (Oscoli) 23 sek.; tek na 800 m: Lincei (Cogue Imola) 2:05.5 min.

*

Raguhilda Hreger ima še vedno navado, da se udeležuje plavalnih tekem in da je vedno prva. Kar vzbuja pri njej posebno pozornost je to, da se drži na višku plavalne zmogljivosti že lepo dobo let. Pred kratkim je bila spet na tekmah in postavila dva izvrstna časa v prostem slogu: 100 m v 1:07.3, 200 m pa v 2:35.8. Marsikateri gospodič, ki se ponaša z znakom tega ali onega plavalnega kluba, bi začel nositi glavo pokonci, če bi bil v vodi tako hiter kot je ta čudovita deklica iz Danske.

Fincem ne pošiljajo na bojišče samo priboljškov za želodec, pač pa tudi žoge, kopje in krogle. Čitamo, da so organizirali nabiranje športnega orodja za vojake na bojišču. Tako ukoreninjene so športne navade na Finskem, da sta atletika in nogomet tudi vojakom najljubše razvedrilo v prostih urah.

Precej važnosti pripisujejo mednarodni nogometni tekmi med Nemci in Bolgari. Trener Herberger, ki je prisostvoval prvenstveni tekmi med Schalkejem in Vienno, je zadržal nekaj igralcev kar v Berlinu, kjer jih bo pripravljal na prihodnje mednarodno srečanje. V Herbergerjevem tečaju za izbiro državne reprezentance je vsega skupaj 25 mož. Poročajo pa tudi iz Sofije o podjetnem urjenju za tekmo z Nemci.

Na atletskem tekmovanju v Lisaboni sta padli dve znamki mednarodne vrednosti. Blozis je sunil kroglo 16.76 m, Morcom pa je skočil v višino 1.94 m.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

Romantična glasbena komedija iz starih dunajskih časov

Ljubi Avguštin

PAUL HÖRBIGER - MARIA ANDERGAST

KINO MATICA - TEL. 22-41

Slava in beda slavnega umetnika

Strast

Barbara Stanwyck. Adolphe Menjou, William Holden itd

KINO UNION - TEL. 22-21

Avanturistična drama

„Velika dirka"

V glavnih vlogah: Adolf Menjou in Dolores Costello. Režija Alfred Green

KINO SLOGA - TFL. 27-30

Drobne novice

Koledar

Petek, 10. julija: Amalija, devica; 7 bratov mučencev; Rufina, devica in mučenica; Sekunda, devica in mučenica; Leoncij, mučenec.

Sobota, 11. julija: Pij I., papež in mučenec; Olga, kraljica; Savin, mučenec; Pelagija, mučenica; Sidronij, mučenec.

Novi grobovi

† Gospod Lojze Počivavnik, mestni računski inspektor v Ljubljani, je po hudi bolezni umrl. Pogreb bo v soboto, 11. julija ob pol 4 popoldne z Žal, kapela sv. Andreja, na pokopališče k Sv. Križu.

† Gosp. Jožef Glavnik, preglednik finančne kontrole v pokoju v Ljubljani, je v Zagrebu po hudi bolezni mirno v Gospodu zaspal. Zapušča soprogo gospo Jožefo, hčerko učiteljico gdč. Milico in sina Joškota, dipl. iur.

† Gospa Marija Kreč, vdova po deželnem tajniku v Ljubljani, je izdihnila svojo blago dušo. Pogreb bo v soboto, 11. julija ob 3 popoldne z Žal, kapela sv. Nikolaja, v družinsko grobnico pri Sv. Križu.

Naj jim sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

*

— **Julijska vročina dosega nad 31 stopinj.** Žita lepo in hitro dozorevajo ob primerni julijski vročini ki se od dne do dne počasi stopnjuje. Po zadnjih nalivih od 5. julija se je začela dnevna temperatura počasi dvigati. Dne 5. julija je bila zaznamovana na meteorološkem zavodu najvišja dnevna temperatura +26.2° C, v torek je že bila +31.4° in v sredo za las višja +31.5° C. Od 5. t. m. naprej imamo vedno lepo in toplo vreme. Med tem časom je barometer nihal med 762 do 765 mm. V četrtek se je barometer dvignil na 765.8 mm. Po barjanskih njivah in travnikih se je ob prvih jutranjih urah prav nizko tik ob tleh razlivala tenka meglica, ki se je pozneje hitro dvignila v višje zračne plasti. Vse kaže, da bo lepo vreme trajalo še nekaj časa in da ni pričakovati hitrejše vremenske spremembe. V sredo proti večeru je sicer vse kazalo, da se bo vreme preobrnilo. Nebo je bilo močno pooblačeno. Vrteli so se na zapadni in na severnovzhodni strani črni oblaki, ki pa jih je močan severnik počasi razgnal. Bilo je močno vetrovno. Kazalo je na nevihto, toda kmalu nato se je vse izboljšalo. Noč je bila lepa in jasna. Krasno je bilo nebo, vse prepreženo z zvezdami. Končan je takozvani Medardov vremenski režim. Zapisali smo, da je bil letošnji Medard izredno lep, sončen in topel. Tako vreme naj bi trajalo skozi 30 dni po starem vremenskem izreku. Po vremenskih zapiskih smo imeli v 30 dneh le 20 dni lepih, sončnih, celo prav vročih, ostalih 10 dni pa je deževalo. Najhujši nalivi so se vrstili v času od 12. do 19. junija, pa tudi nekatere druge dneve je bilo primerno deževno, posebno 4. julija, ko je naliv prinesel do 23 mm dežja. Zadnji dnevi Medardovega vremenskega razdobja so bili prav tako lepi, kaor prvi. Kmalu nastopijo znameniti pasji dnevi, ki trajajo od 24. julija tja do 24. avgusta ali kratko od sv. Jakoba do sv. Jerneja, ko so lešniki zreli.

— **Še nekaj o rumeni kolerabi ali kavri.** Nedavno je »Slovenec« poročal o kavri, kakor pravijo Notranjci rumeni kolerabi. Ta izraz je posebno udomačen v Loški dolini, kjer posebno mnogo pridelajo te dobre kolerabe. Za jed jo pripravijo na kaj različne načine. Košček kavre je dober kot pridatek k juhi poleg korenjčka in peteršilja. Kavra je posebno dobra kot prikuha, narejena v omaki ali sama ali pa skupno s fižolom. Kavra in fižol sta bila svoja leta dostikrat glavna hrana na kmetih po Notranjskem poleg krompirja in zelja. Že lani je prišla rumena koleraba v veljavo med Ljubljančani.

— **Čebuli ne smemo lomiti ali zavijati zelenja.** Sedaj zori čebula tudi v naših krajih, vendar pa še ni zrela. Na trgu je je sicer že precej domače, toda ta čebula ne bo ostala čez zimo, je pa dobrodošla za porabo sproti. Prava čebula, ki tudi prezimi do prihodnje nove, dozori pri nas ter jo rujejo šele o porcijunkuli, to je v začetku avgusta meseca. Napačno je mnenje nekaterih gojiteljev čebule, da ta povrtnina bolje uspeva, ako ji potlačimo zelenje k tlom. Taka čebula zelo rada gnije. Prava čebula je zrela šele tedaj, kadar ji prosto stoječe zelenje proti vršičkom dozori. Taka čebula tudi najbolje prezimi.

— **Nesreče.** V Dobrunjah pri Ljubljani je padel 27 letni delavec France Pezdir in si zlomil roko. — S češnje je padel na Rakeku 14-letni delavčev sin Ivan Hribar in si zlomil levo roko. — Delavec Anton Debevec iz Borovnice, star 59 let, je imel opravka na lestvi. Nenadoma mu je spodrsnilo in padel je tako nesrečno, da si je zlomil roko. — 44 letni posestnik Ivan Kermavner se je na Planini pri Rakeku peljal na težko naloženem vozu. Po nesreči je padel z voza in prišel pod kolesa. Odnesel je hude notranje poškodbe in so ga morali prepeljati v ljubljansko bolnišnico, kamor so se zatekli tudi ostali trije ponesrečenci.

Ljubljana

l **Šest matur pod eno streho.** Poročilo pod tem naslovom v včerajšnjem »Slovencu« je treba popraviti, kolikor se tiče državne klasične gimnazije, ki ima že sedaj 91 kandidatov in kandidatinj za nižji tečajni izpit, a za višjega jih je 96. — Če opravijo četrtošolci srečno vse popravne izpite, bo vseh kandidatov za nižji tečajni izpit kar 108, torej za oba tečajna izpita skupaj nad 200.

l **Starši! Svojim otrokom lahko mnogo olajšate** pripravo za **sprejemne izpite** na srednjo šolo kot tudi za **popravne izpite,** če jih prijavite k pripravljalnemu zasebnemu pouku za nizek honorar. Vpisovanje dnevno od 9 do 11 v **Trgovskem domu,** Gregorčičeva ul. 27, pritličje.

l **Stanovanjske odpovedi v posameznih mesecih.** Podano je bilo poročilo o sodnih stanovanjskih odpovedih v prvem poletju tega leta. Bilo jih je 427, ko jih je bilo lani 628. Na posamezne mesece se te stanovanjske odpovedi razdele: januar 90, februar 69, marec 63, april 96, maj 72 in junij 37. Junija je bilo torej najmanj sodnih odpovedi. Proti koncu junija je mestna občina ljubljanska odpovedala 6 najemnikom stanovanje, ker so bili za več mesecev v zaostanku s plačilom najemnine. Sodišče je to dpoved odklonilo z utemeljitvijo, da je bila odpoved za enomesečni rok prepozno podana, ker ni bilo mogoče strankam odpovedi pravočasno dostaviti tako, da bi bil enomesečni odpovedni rok ostal popolnoma nedotaknjen Gospodarji morajo računati z vsemi prilikami in vselej na sodišču tako odpovedati stanovanje, da je sodišču omogočeno dostaviti strankam odpoved v takem času in tako, da ne nastanejo zapreke glede termina, kajti stranki mora biti dan rok izpraznitve v polnem obsegu. Proti odpovedim je bilo podanih zelo mnogo ugovorov, nakar je sodišče razpisalo ustne razprave. V mnogih primerih je prišlo do poravnave med gospodarjem in najemnikom.

l **Še o ozelenelih akacijah.** Pred dnevi smo omenili, da so začele že posušene akacije na Vodnikovem živilskem trgu spet zeleneti, ko jim je začelo mestno tržno nadzorstvo marljivo prilivati. Posušilo se je na trgu 17 dreves. Marsikateri obiskovalec in opazovalec trga je bil že prepričan, da bo treba ta drevesa posekati, da so že polnoma odumrla in da nimajo v sebi nikakega življenjskega soka več. Marljivo zalivanje in negovanje posušenih dreves je rodilo uspeh, da je začelo že 6 dreves lepo zeleneti. Akacija, ki stoji na druge mživilskem otoku zadaj za Vodnikovim hrbtom, je poplnoma ozelenela, druga drevesa so le deloma pognale novo zelenje. Upati je, da jih bodo rešili in ohranili trgu v okrasje.

l **Zakaj ura na karlovškem mostu zaostaja.** Nevolja prebivalstva dolenjskega okraja nad javno uro na Karlovškem mostu je deloma upravičena, ker ta ura res vedno zaostaja. Ugotovili pa so tudi vzrok, zakaj tako. Karlovški most je namreč vedno izpostavljen težkemu tovornemu prometu, saj gre čezenj glavna cestna prometna žila vse Ljubljanske pokrajine. Most je izpostavljen močnim tresljajem, mimo tega vozijo čezenj tudi tramvajski vozovi, tovorni avtomobili in podobna vozila — tako da se trese tudi ura in da minutni kazalec nekoliko omahuje, medtem ko seveda urni kazalec, ki teče počasneje, kaže točno. Prebivalci dolenjskega okraja se morajo pač temu stanju privaditi in se zanesti — ako hočejo vedeti na minute natančen čas — pač na svoje žepne ure. Podoben pojav so opažali sicer že poprej pri javnih urah, ki stoje na zelo prometnih cestah in križiščih, na primer pri glavnem kolodvoru.

l **Pri obiranju češenj se je ponesrečil.** 13 letni Ciril Martinc, sin hišarja z Rudnika, je na drevesu obiral češnje. Nesreča je pa hotela, da je padel z drevesa in si zlomil levo roko.

l **Po stopnicah je padla.** Fani Švajger, stara 61 let, žena služitelja, je po stopnicah padla tako nesrečno, da si je zlomila roko. Prepeljali so jo v splošno bolnišnico.

Naznanila

GLEDALIŠČE. **Drama:** Petek, 10. julija ob 15: »Vdova Roślinka«. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol. — Sobota, 11. julija ob 17.30: »Poročno darilo«. Red A. — Nedelja, 12. julija ob 17.30 »Kralj na Betajnovi«. Izven Znižane cene od 12 lir navzdol. — Ponedeljek, 13. julija: zaprto.

Opera: Petek, 10. julija ob 17: »Krišpin in njegova botra«. Red B. — Sobota, 11. julija ob 17: »La Boheme«. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol. — Nedelja, 12. julija ob 15: »Krišpin in njegova botra«. Izven. Cene od 20 lir navzdol. — Ponedeljek, 13. julija: zaprto.

RADIO. **Petek, 10. julija 1942-XX.** 7.30 Poročila v slovenščini — 7.45 Pesmi in napevi — V odmoru (8): Napoved časa — 8.15 Poročila v italijanščini — 12.20 Trio Ambrosiano — 12.40 Duet harmonik Golob-Adamič — 13 Napoved časa — Poročila v italijanščini — 13.15 Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini — 13.20 Narodne pesmi in romanze — 13.50 Komorna glasba — 14 Poročila v italijanščini — 14.15 Klasični orkester vodi dirigent Manno — 14.45 Poročila v slovenščini — 17.15 Poročila v slovenščini — 17.15 Koncert Komornega zbora, vodi dirigent D. M. Šijanec — 17.50 Pisana glasba — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Lahka glasba — 20 Napoved časa — Poročila v italijanščini — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini — 20.30 Vojaške pesmi — 20.45 Koncert Radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec, sodeluje tenorist Andrej Jare — Pesmi — 21.20 Koncert pianista Bojana Adamiča — 21.45 Koncert mezzosopranistke Bogdane Šturm-Stritar — 22.15 Orkester vodi dirigent Zeme — 22.45 Poročila v italijanščini

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarne: Mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr Kuralt, Gosposvetska c. 10 in mr. Bohinc ded. Cesta 29. oktobra št. 31.

S Spodnjega Štajerskega

Okrožno vodstvo Heimatbunda v Trbovljah. Dne 1. julija sta začela v Trbovljah uradovati okrožno vodstvo Heimatbunda in urad deželnega svetnika. Trboveljski okrožni vodja je ob tej priliki priredil večjo slovesnost, na kakatero so bili povabljeni uslužbenci in sodelavci deželnega svetnika in Heimatbunda. Tudi vsi župani trboveljskega okrožja so se udeležili prireditve. Deželni svetnik je imel govor, v katerem je razložil naloge uprave v tem obmejnem okrožju.

Zetev smrti. V Partinju je umrl 53 letni občinski uradnik v pokoju Stanko Šnuderl. V mariborski bolnišnici je umrla 29 letna uradnikova žena Marija Jaroš. V Ptuju sta umrla Valentin Lah in Anton Rodošek.

Poroke. V Ptuju so se poročili: Rudolf Voda in Angela Zupan ter Ivan Petrovič in Marija Bezjak.

Zlato poroko sta obhajala v Mariboru višji inspektor v pokoju Jožef Valis, svoj čas zaposlen pri delavnicah južne železnice, in njegova žena Marija.

Nesreča pri obiranju češenj. Šestletni posestnikov sinček Alojzij Mandelj iz Šobra pri Sv. Križu pri Mariboru je s svojim desetletnim bratom Izidorjem pasel živino. Starši so medtem delali v bližini na njivi. V neopaženem trenutku je Lojzek splezal na češnjo, da bi obiral češnje. Pri tem pa je padel tri metre globoko in si prelomil lobanjo. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico, kjer pa je kmalu izdihnil.

Iz Hrvatske

Mala matura na Hrvatskem ukinjena. Na predlog prosvetnega ministra je hrvatska vlada izdala zakonsko odredbo, s katero je ukinila polagnje male mature po končanem četrtem razredu na klasičnih in realnih gimnazijah ter na meščanskih šolah. Za nadaljevanje študija na omenjenih učnih zavodih veljajo zopet stari zakonski predpisi, ki so bili izdani pred uvedbo male mature.

Dijaški tečaj Hrv. katoliške akcije. Od 1. do 8. avgusta t. l. bo v Virju v Podravini letošnji počitniški dijaški tečaj za člane Katoliške akcije iz področja zagrebške nadškofije.

Izseljevanje in vračanje Hrvatov v domovino. Po statističnih podatkih organizacijskega urada glavnega ustaškega stana se je v zadnjih desetih letih izselilo 57.515 Hravtov. V istem času se jih je pa vrnilo v domovino 44.188. Po podatkih omenjenega urada živi v inozemstvu 1,170.000 Hrvatov.

Vinagora, kraj v okraju Pregrad, ki ga tamošnji župnik Vukina radi starega svetišča zelo propagira kot novo hrvatsko božjo pot, je postala s posebno zakonsko odredbo samostojna občina.

Muzej mesta Sisek. Mestna občina v Sisku je ustanovila mestni muzej, v katerem je zbrala vse dragocene starine iz mesta in okolice. Začasno ima muzej svoje prostore v Hrvatskem domu.

Zveza Napredkovih zadrug v Sarajevu je po sklepu ob proslavi prve obletnice obstoja Neodvisne Države Hrvatske, izročila korporacijskemu ministru znesek milijon kun za zgraditev modernih sušilnic za sušenje tobaka.

Minister za kmečko gospodarstvo je ustanovil v Vinkovcih poljedelsko-strojno šolo.

Varaždinski okraj je za potrebe svojih vinogradnikov dobil na razpolago 8500 kg modre galice.

V Zagrebu je umrl član hrvatskega sabora Ignac Terihaj.

Ustaška milica bo tudi letos sprejela več gojencev v svojo častniško šolo .

Hrvatske tovarne vžigalic izdelajo letno po podatkih hrvatskega državnega monopola 420 milijonov škatljic vžigalic. Domača uporaba znaša 120 milijonov, ostanek 300 milijonov škatljic pa hrvatski monopol lahko izvozi v inzemstvo.

Iz Srbije

Konec šolskega pouka na srbskih ljudskih šolah. Srbski prosvetni minister je izdal odredbo, s katero je določil, da se šolski pouk na vseh srbskih ljudskih šolah zaključi dne 12. julija. Prihodnje šolsko leto se bo pa pričelo že dne 15. avgusta. Šolsko leto bodo zaključili s slovesnimi javnimi izpiti pred učiteljskim zborom in starši učencev. Izpiti bodo pod vodstvom kakega učitelja z druge šole v dotičnem šolskem okraju.

Za načelnika kosovsko-mitroviškega okrožja je imenovan Lutfi Ibrahim, pomočnik bana bivše Drinske banovine.

Bivši minister Dušan Pantič je imel pred kratkim zopet več sestankov v okolici Kučeva. Na shodu v Kučevu je med drugim tudi poudarjal, da je bila v vrsti napak, ki so jih delali posamezni režimi v bivši državi, prva ta, da so Srbi po zadnji zmagovito končani svetovni vojni pozabili na Srbijo. Po njegovih izvajanjih je jugoslovanska ideja tako prevzela in omamila Srbe, da so smatrali, da je srbsko ljudstvo končalo svojo vlogo v novi državi in so Srbi pozabili že, da so Srbi. Narod pa, ki ne spoštuje svojih tradicij in ne ceni svojih velikih mož, je obsojen na smrt.

Proračun niškega okrožja. Srbsko finančno ministrstvo je odobrilo proračun za niško okrožje v višini 15,400.000 dinarjev. Izdatki v proračunu so razdeljeni takole: upravna stroka: 1,175.000, kmetijstvo 352.000, prosveta 3,139.000, tehnika 2,964.396, socialno skrbstvo in zdravstvo 483.136, zdravstvene ustanove 1,653.000, finančna stroka 3,324.440, trgovina 819.840, gozdarstvo 440.360, veterinarstvo 48 tisoč in proračunska rezerva 1,000.000 dinarjev.

Obvezno delo pri srbskih državnih železnicah. Srbski notranji minister je izdal naredbo o obveznem delu pri srbskih državnih železnicah. Na to delo se lahko pokličejo vsi v smislu določil uredbe o obveznem delu, če to zahtevajo interesi nemotenega vzdrževanja železniškega prometa.

Dolgin - Debeluh - Ostrogled

Risbe: ROM — Besedilo po K. J. ERBENU

13.

»VZEMITE ME V SLUŽBO. NE BOSTE SE KESALI.« — »KDO PA SI?« VPRAŠA KRALJEVIČ? — »DOLGIN!«

14.

»KAJ PA ZNAŠ DELATI?« — »STEGATI SE! ALI VIDITE TAM NA VISOKI JELKI PTIČJE GNEZDO? PRINESEM VAM GA, NE DA BI SPLEZAL NA DREVO.«

15.

IN DOLGIN SE ZAČNE STEGATI IN RASTI IN JE Z LAHKOTO DOSEGEL GNEZDO V JELKINEM VRHU.

KULTURNI OBZORNIK

Reforma hrvatskega jezika in pravopisa

Minister Neodvisne Hrvatske Države Ratković je 27. junija izdal **zakonsko naredbo o hrvatskem jeziku, njegovi čistoči in pravopisu,** iz katere posnemamo glavno vsebino, da informiramo našo javnost o tej reformi. Naredba ima 8 §.

Član 1 § govori 1. o pisanju hrvatskega refleksa starega jat, ki se piše odslej — kjer je v ikavščini dolgi - — ie: biel, sviet, diete itd., kjer je pa kratki i, pa -je: djeca, pjesma itd. — 2. o delitvi: ne ri-edak, temveč rie-dak, ker je glas -ie diftong. — 3. iz dolgega -ie nastane kratko -je v primerih na pr.: die-te, djeteta, bie-li, bjelina itd.; dalje v dolgi množini (na -ovi) enozložnih besed, ki imajo v 1. in 2. sklonu ednine enak naglas, n. pr. cviet, cvieta — cvjetovi itd. Tisti samostalniki pa, ki imajo v 2. sklonu drugačen naglas kot v 1., pa ohranijo -ie tudi v množini, n. pr. liek, lieka — liekovi itd. — 4. za r ne sledi po ie kratki je, temveč samo e n. pr.: vrieme — vremena. Včasih pa ostane vendar le -je, n. pr. crjepovi, pogrješka, streljica, vrjednoća. — 5. Pred o in pred j ikavsko i ostane tudi v iekavščini -i, n. pr. cio (ciel), dio (diel), Biograd na moru, sijati, grijati — toda sjeo (ne sio), jeo (ne io) zreo (ne zrio) itd. — 6. V dolgih besedah se ne piše ie temveč -je, n. pr. a) v 2. sklonu množine samostalnikov, ki imajo v 1. sklonu ednine kratko -je, n. pr.: djelo — djêla, vjera — vjêra, medved — medvjêda itd.; b) v lihih sklonih in v preteklem glagolskem prilogu, kadar stoji med dvema soglasnikoma, od katerih je prvi l, lj, n, r, v: drvodjelac — **drvodjêlca, primjerak** — primjêrci, vidjeti — vidjêvši itd.; c) pri zmanjšanih besedah: djêlce (od djelo) itd.; d) v nekih hipokrističnih samostalnikih: djêva (od djevica), Stjêpo (od Stjepan); v nekih glagolih: namjêštati (od namjestiti) itd.

§ 2. Od enozložnega diftonga -ie je treba razlikovati: 1. dvozložno skupino ie v tujih besedah: hieroglif, Orient itd.; 2. dvozložno skupino -ije, ki je po postanku različna od -ie;; tak ije pride: a) v 2. sklonu ednine in 1. množine samostalnikov na -ija: biskupije, nacije, davorije, zmije, Ilije itd.; b) v oblikah zaimkov, komparativov in prilogov: čije, čijega, novije, prije; c) v oblikah (sedanjik, pasivni pridevnik) in glagolnikih glagolov: biti, gnjiti, kriti, liti, miti, šiti, titi, viti, brijati, grijati, sijati, smijati se, vijati, smjeti, umjeti, spjeti, htjeti se — n. pr. bijem, bijanje, bijen itd.; d) v obliki nije ter v besedah ijedan, nijedan, ter e) v tujih besedah kot Arije, Poncije, studije itd.

§ 3. zapoveduje pisanje besed s korenskim pravopisom! Tako se soglasnika ne izenačujeta po zvočnosti: vrabci (ne vrapci!), dohodka, mrzka, glasba, zadušbina, ženitba, Vladko, potrebština, šestdeset, razžalostiti, odkriti, natražke, kadkad itd.; 2. samostalniki s končnico -tvo se morajo pisati, če se osnova končuje na c, č, k, g, z, ž kot -ctvo oz. žtvo, n. pr.: družtvo, vojničtvo, knežtvo. Prav tako pridevniki na -ki (iz -ski) v podobnih primerih n. pr.: englezki, filološki, parižki, vitežki, mužki itd.; 4. glas n pred b in p ostane n. pr.: jeftinba, nastanba, obranbeni itd.; 4. glasova d in t ostaneta redno za s, š, ž, u v skupinah s tremi glasovi: bolestna, žalostna, vjestnik, nuždna, sveučilištni itd.; 5. glasova d in t tudi redno ostaneta pred c, č, s, š n. pr.: srdce, dlietce, dohodci, Mletčanin, hrvatština itd.

§ 4. Pod pravila prejšnjega člena ne spadajo besede: 1. v katerih bi se našla skupaj dva d n. pr. odavna (iz oddavna), podanik, odahnuti itd. razen, kjer je neobhodno potrebno n. pr.: poddnevnik, preddvorje, poddialekt; 2. v katerih pride predlog s okt sestavni del zložene besede n. pr.: zbiti, zdjela, zdravlje, suzbiti; 3. kjer pride skupina stl, n. pr.: rasla, raslina, sraslica; 4. v besedah, kjer se je zveza s korenskim soglasnikom več ali manj že zastrla n. pr.: braco, djeca, luckast, vršnjak itd. Vse take besede mora imenoma navesti pravopisni slovar!

§ 5. Ti predpisi se ne nanašajo na pisanje primkov zemljepisnih imen. Ta se pišejo še dalje tako kot doslej: Bijelić, Ljupča planina, Priedor, Rieka.

§ 6. Za pisanje *tujih* besed se ukazuje: 1. da ostane v pismu zveneči soglasnik pred nemim v predlogih ab-, ob-, sub-, ad-, na pr. absoluten itd.; 2. med i-e se ne vdevlje je, razen na koncu besede ter pred končnice za oblike in tvorbe, na pr.: hieroglif, garsoniera, toda Poncije, studije (od studija), Verdija, verdijevski; 3. med i-a se ne vdevlje j, razen na koncu besede ter v izvedenkah pred hrvatskimi nastavki -ac, -alac, -anac, -anski, -anstvo, na pr.: dialog, trializem, Iliada itd. Na koncu se piše -ija: a) v 1. sklonu ednine in 2. sklonu množine: hrija, variacija, b) v 2. sklonu ednine in množine samostalnikov na -ije, -ij, -io, -i, na pr. Arija, Picnija, kolegija itd. Ostane pa -j v izvedenkah kakor indijanec, gimnazijalec, komedijaš itd.

§ 7. Izdajo pravopisnega priročnika si pridržuje hrvatski državni urad za jezik.

§ 8. pravi, da do tedaj velja še Boranićev pravopis v VIII. izdaji, kolikor ni nasproten tej zakonski naredbi.

§ 9. pa pravi, da dobi ta naredba zakonsko moč z dnem objave v uradnem listu.

Taka je torej nova reforma hrvatskega jezika, ki podčrtava nekatere bistvene stvari, ki jih filologi smatrajo za hrvatskemu jeziku imanentne. S tem se hrvaščina tudi v pravopisu odvaja od srbščine, ki zahteva fonetično pisavo. Hrvati pa so se odločili za etimološko. Naše šolnike bo to gotovo zanimalo, kakor tudi vse, ki spremljajo potek dogodkov v Neodvisni Hrvatski.

268.

Iz teh misli je vzdramila nesrečno ženo Almira, ki se ji je zopet približala.

»Kje si, Zala? Ali spiš ali si tako tiha? Pojdiva tja na rob! Meni se dozdeva, kakor da sem čula šum in ropot globoko doli v prepadu, od koder vodi pot navzgor po strmini.«

269.

Zala in Almira sta šli na rob prepada. Tam sta pazno poslušali, ali se res sliši kak hrup in šum, ki bi naznanjal prihod nočnega sovražnika. A le dež je škropil na skale in glasno se je slišalo njegovo padanje. Iz globočine je odmevalo šumenje hudournika.

270.

Zalika pogleda proti Gradišču in jame zopet tožiti po svojem Mirku. Zdaj se ji približa Almira, stopi naglo proti tovarišici, hoče jo objeti okoli vratu, a v tem hipu ji spodrsne noga. Dekle zadene ob skalo... in namesto Zalike se zvali ob rob postavljeni kamen v strmo globočino.

Službe

Dobe:

Prodajalko-začetnico

marljivo in strogo solidno v vseh ozirih, išče za takoj za novo pričeti vinotoč poleg trgovine. Trgovina: Leopold Grabrijan, Metlika. b

Kavarniško kuharico

in pomivalke, sprejme kavarna »Emona«, Ljubljana. Javiti se istotam vsak dan od 10 do 12. b

Sobe

Iščejo:

Profesor išče sobo

ali dve sobi, po možnosti s telefonom in kopalnico, v sredi mesta. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Profesor« 4026. s

Kupimo

Žimo za modroce

vseh kvalitet kupite najugodneje pri »ZIMA« Jager Milan, prva ljubljanska mehanična predilnica žime, trgovina Sv. Petra c. 17, tel. 20-42. Predilnica Fužine, tel. 20-45.

Obrt

Vaše slike za legitimacije

naredimo v 3 urah. Foto Tourist, Ulica 3. maja 10 (preje Aleksandrova) dvorišče, telefon 25-66. r

Razno

Prevode

prošnje itd. v italijanščino in nemščino ter obratno, sestavlja strokovnjak. Vprašanja na tel. 23-67.

Inserati v »Slovencu« imajo največji uspeh!

Šport v kratkem

Ake Hellgren, znani švedski skakač, je postavil v troskoku visoko znamko 14.63 m.

Roccati (Torino) je zmagal na italijanskem maratonskem teku v času 2 uri 45:32.3 min. Naporne tekme se je udeležilo 12 tekačev. Precej ostra borba se je razvila na zadnjih kilometrih med Fanellijem in Roccatijem. Proti cilju pa je Fanelli popustil in zaostal je eno minuto.

Na dobrih cestah je drsanje na koleščkih šport, ki ga gojijo v Italiji z veliko vnemo. Iz Monze poročajo o dirkah na lepe razdalje. Na progi 5000 m je bila med ženskami prva Rizzetto Luciana, med moškimi pa, ki so dirkali na 20 000 m, je zmagal Lazzari Luciano (Rim) v času 42 minut, 56.2 sek.

V metanju kladiva je padla včeraj spet znamka mednarodne vrednosti. Orjaški atlet Lutz ga je pognal 57.68 m. Iz Nemčije poročajo še o Longhofu, ki je premagal v skakanju v višino prvaka Nackeja. Longhof je skočil v Hamburgu 1.93 m. Izvrsten rezultat je dosegla tudi Möllerjeva v teku na 200 m: 26.00 sek.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubljeni, predobri soprog, oče, brat in stric, gospod

Jožef Glavnik

preglednik finančne kontrole v pokoju

dne 29. junija v Zagrebu, v 61. letu svoje starosti, previden s sv. zakramenti, po težki bolezni mirno v Gospodu zaspal. Priporočamo ga v molitev in blag spomin.

Ljubljana, Zagreb, Koprivnica, Ljutomer, dne 8. julija 1942.

Jožefa, soproga;
Milica, učitelj., **Joško**, dipl. iur., otroka in ostalo sorodstvo.

Dotrpel je danes in nas za vedno zapustil naš dobri, skrbni mož in oče, ljubljeni brat, stric, svak, bratranec in zet, gospod

Počivavnik Lojze

mestni račun. inspektor

po težki bolezni, previden s tolažili sv. vere. Na zadnji poti ga bomo spremili v soboto ob pol 4. uri popoldne, s kapelice sv. Andreja na Žalah, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 9. julija 1942.

Žalujoča žena Marija s hčerko Tatjano in rodbine: Počivavnik, Fabjani, Wohinz, Sežun.

Zahvala

Za vse dokaze iskrenega sožalja in sočutja, ki smo jih prejeli ob nenadomestljivi izgubi naše ljubljene žene, dobre mame, stare mame in tašče, gospe

Marije Ahčin

kakor za poklonjeno cvetje, se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo. — Posebno zahvalo izrekamo g. prof. dr. Demšarju za duhovno tolažbo in tolažilne obiske, gg. zdravnikom dr. Merčunu, primariju, dr. Cibru, posebno pa dr. Logarju za vso požrtvovalno pomoč v bolezni. Nadalje se zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so prihiteli v pomoč blagopokojni ob bolezni, in končno vsem, ki so jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti k večnemu počitku.

Ljubljana, dne 9. julija 1942.

Žalujoči ostali.

Umrla nam je naša zlata mati, babica in tašča, gospa

Marija Kreč

vdova po deželnem tajniku

Vse njeno življenje do zadnjega diha je bila sama velika in čista ljubezen do nas. Pokopali jo bomo v soboto, dne 11. julija 1942, ob 3. uri popoldne iz kapelice sv. Nikolaja, na Žalah, v rodbinski grobnico, k Sv. Križu. Prosimo tihega sožalja.

Ljubljana, dne 9. julija 1942.

Rodbine: Kreč, Serajnik, dr. Furlan in ostalo sorodstvo.

Giovanni Verga: 12

Tone Nevolja

Roman.

»Odšel je, ker sem ga jaz poslal,« je ponavljal gospodar Tone; »Kakor nosi veter listje sem in tja, in če bi mu bil rekel, naj se vrže z kamnom okoli vratu z vrha čeri, bi to napravil brez besede. Umrl je vsaj, ko sta hiša in nešpljevo drevo, do zadnjega svojega lista bila še njegova. In jaz, ki sem star, sem še tu. »Revnemu človeku so šteti dolgi dnevi.«

Maruzza ni govorila ničesar, toda v glavi je imela nepremično misel, ki jo je udarjala kot kladivo in ji grizla srce, da bi izvedela, kaj se je dogodilo tiste noči, ki jo je imela vedno pred očmi in če jih je zaprla, se ji je zdelo, kot da še vidi »Previdnost„ tam proti Mlinskemu Rtu, kjer je morje bilo gladko in temnomodro in posejano z barkami, ki so se zdele kot številni galebi na soncu in ki jih je lahko preštela eno za drugo: tisto strica Križa, ono drugo botra Barabe, »Marijo« strica Cole in ribiški čoln gospodarja Fortunata, ki so ji vse stiskale srce. In slišati je bilo mojstra Turi Zuppidda, ki je prepeval na vse pretege, s tistimi svojimi vovolovskimi pljuči, medtem, ko je udarjal z batom. S proda je prihajal vonj po katranu, čuti je bilo, kako je sestrična Ana tolkla platno na kamnih pralnice in čuti je bilo tudi Meno, kako je čisto tiho jokala v kuhinji.

»Ubožica,« je mrmral stric. »Tudi tebi se je zrušila hiša nad glavo in boter Fortunat je odšel čisto mrzel, ne da bi rekel besedo.

In otipaval je posamezno orodje, ki je bilo nakopičeno v kotu, s tresočimi rokami, kot to delajo starci in videč tam pred seboj Luko, ki so ga oblekli v očetovo suknjo, segajočo mu do petá, mu je dejal: »Ta te bo grela, ko boš hodil na delo; kajti sedaj si moramo vsi pomagati, da plačamo dolg za volčji bob.«

Maruzza si je mašila ušesa z rokami, da ne bi čula Locce, ki je čepela za vrati na mostovžu in vreščala že od jutra, s tistim počenim glasom blaznice in ki je zahtevala, da ji vrnejo njenega sina. Ničesar si ni dala dopovedati.

»Obnaša se tako, ker je lačna,« je končno dejala sestrična Ana. »Sedaj je stric Križ jezen nanje zaradi tiste kupčije z volčjim bobom in noče ji dati ničesar več. Sedaj ji bom nekaj prinesla, nakar bo odšla.«

Sestrična Ana, ubožica, je bila zapustila svoje platno in svoje deklice, da bi šla pomagat botri Maruzzi, ki je bila kot bolna in če bi jo pustili, da bi ravnala po svoje, ne bi več pomislila na to, da bi prižgala ogenj in da bi pristavila lonec, tako da bi vsi pomrli od gladu. »Sosedje morajo ravnati kot strešni žlebniki: dajati si morajo drug drugemu vode.« Medtem pa so tisti otroci imeli blede ustnice od gladu. Tudi Nunziata je pomagala in Aleš, z obrazom umazanim od hudega joka, ki se je vanj spustil; ko je videl da joče mama, je pazil na malčke, da bi ji ne bili vedno napoti kot jata piščet, kajti Nunziata je hotela imeti svobodne roke.

»Ti se spoznaš na svoje delo,« ji je dejala sestrična Ana, »in ko boš odrasla, boš imela svojo doto v rokah.«

V.

Mena ni vedela ničesar o tem, da so jo hoteli omožiti s sinom gospodarja Čebule, Brasijem, da bi materi pregnali bol. Prvi, pi ji je to povedal nekoliko časa pozneje, je bil boter Alfio Muha, pred vrtnimi vratci. Vračal se je tedaj iz Aci Castella s svojim vozom, ki ga je vlekel osel. Mena je odgovorila: »Ni res, ni res!« Toda bila je zbegana in medtem, ko ji je boter Alfio razlagal, kako in kdaj je slišal o tem govoriti Oso v hiši strica Križa, je iznenada na moč zardela.

Tudi boter Muha je imel nejevoljen izraz na licu, ko je videl dekle táko, s tisto črno ruto okrog vratu in poigraval se je z gumbi na telovniku; gugal se je sedaj na eni, sedaj na drugi nogi in ne vem kaj bi dal, da bi lahko odšel. »Poslušajte, jaz nisem tega kriv, slišal sem to govoriti na dvorišču Lesenega zvona, medtem ko sem sekal rožičevo drevo, ki ga je podrl vihar na dan svete Klare, ali se spominjate? Sedaj mi stric Križ daje, da opravljam hišne posle, ker noče več slišati govoric o Loccinem sinu, odkar mu je drugi brat napravil tisto uslugo s tovorom volčjega boba, ki jo poznate.« Mena je držala v roki mali zapah vrtnih vratc, toda ni se mogla odločiti, da bi jih odprla.

»In če ni res, zakaj pa zardevate?«

V resnici ni vedela, zakaj, in obračala je in zopet obračala mali zapah. Onega kristjana je poznala le na videz in ni vedela ničesar o njem. Alfio ji je blebetal litanije o vseh bogastvih Brasija Čebule, ki so ga takoj za mesarjem botrom Nosanom, smatrali za najboljšo partijo v vasi in ki so ga dekleta požirala z očmi. Mena je poslušala, tudi ona s strmečimi očmi, nato ga je iznenada zapustila s prijaznim pozdravom in je vstopila v vrt. Alfio, ves besen, je tekel, da se pritoži pri Osi, ki mu je tvezila take laži, da se je moral potem sporekati z ljudmi.

»Meni je to povedal stric Križ,« je odvrnila Osa. »Jaz ne govorim laži!«

»Laži! Laži!« je godrnjal stric Križ. »Nočem si pogubljati duše zaradi tistih-le! Čul sem to govoriti s temi ušesi. Slišal sem tudi, da je »Previdnost« zapisana v doto in da je na hiši davek petih tarijev na leto!«

»Bomo videli, bomo videli! En dan drugi bomo videli, če govorite ali ne govorite laži,« je nadaljevala Osa, gugajoč se naslonjena na podboj z rokami na hrbtu in ga medtem kradoma pogledovala.

»Vi moški ste vsi enako ustvarjeni in ni vam zaupati.«

Stric Križ včasih ni slišal in namesto, da bi vgriznil v vabo, je preskočil predmet razgovora in pričel je govoriti o Nevoljah, ki so mislili na ženitve; na oni razgovor o štiridesetih onzah pa seveda niso niti pomislili.

»Eh!« je nazadnje poskočila Osa, izgubljajoč potrpežljivost. »Če bi poslušali vas, bi nihče več ne mislil na to, da bi se oženil!«

»Meni ni do tega, da se ženijo. Hočem le moje blago. Drugo me pa ne briga.«

»Če vas ne briga, je pa kdo drugi, ki ga briga! Ali slišite? Kajti ne mislijo vsi kot vi, da bi odlašali stvari od danes na jutri!«

»Tebi se pa mudi?«

»Žal, da. Vi imate čas, vi, toda če mislite, da bodo drugi čakali na leta svetega Jožefa, da bi se oženili...!«

»Letina je pičla,« je dejal Leseni zvon, »in ni čas, da bi mislili na te stvari.«

Osa je tedaj oprla roke na bok in izvlekla jezik kot želo.

Za Ljudsko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič Izdajatelj: inž. Jože Sodja Urednik: Viktor Cenčič